

Regelbunden tillsyn i Vuollerims centralskola och Porjus skola

Förskoleklass

Porjus grundskola årskurserna 1–5

Vuollerims grundskola årskurserna 1–9

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Jokkmokks kommun och besökt Vuollerims centralskola och Porjus grundskola den 13–15 oktober 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn/).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 3 mars 2010.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen, Vuollerims centralskola och Porjus skola, dels den information som samlats in under besöket. I Vuollerims och Porjus skolor intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Vuollerims centralskola och Porjus skola

Tabell 1: Antal elever på Vuollerims centralskola

Vuollerims centralskola	Antal elever
Förskoleklass	6
Grundskola	72

Källa: Uppgifter från Vuollerims centralskola

2 (17)

Tabell 2: Antal elever på Porjus skola

Porjus skola	Antal elever
Förskoleklass	5
Grundskola	17

Källa: Uppgifter från Porjus skola

I Jokkmokks kommun bor cirka 5 300 invånare. Vuollerim med drygt 800 invånare, ligger ungefär 45 kilometer öster om Jokkmokk. Porjus, som är belägen cirka 50 kilometer norr om Jokkmokk har omkring 400 invånare.

Verksamheten vid Vuollerims centralskola omfattar förskoleklass och årskurserna 1–9 samt fritidshem. För verksamheten ansvarar en rektor som också har ansvar för förskoleverksamheten i byn samt Porjus skola med tillhörande förskola.

Eleverna i Vuollerims centralskola är organiserade i förskoleklass och årskurs 1 samt åldersblandade klasser i årskurserna 2–3, 4–5 och 6–9. Skolans verksamhet är organiserad i två arbetslag, F–5 med tillhörande fritidsverksamhet och 6–9.

Vuollerims centralskola arbetar sedan ett antal år med pedagogiskt entreprenörskap. Ett uttryck för detta är den caféverksamhet på fredagar som elever i de lägre åldrarna och eleverna på fritidshemmen bedriver. Skolan har tillgång till specialpedagog, kurator, skolsköterska och studie- och yrkesvägledare.

Porjus skola omfattar verksamheterna förskoleklass och årskurserna 1–5 samt fritidshem. Undervisningen är ålderblandad. Vid skolan finns tre pedagoger med ansvar för olika årskurser och ämnen. Skolan har tillgång till skolsköterska, kurator och specialpedagog. Efter årskurs 5 fortsätter eleverna till Östra skolan som ligger centralt i Jokkmokk.

Jokkmokks kommun har fastställt en lokal arbetsplan avseende Samisk kultur och historia. Arbetsplanen är beslutad att vara obligatorisk i alla förskolor och grundskolor. Fritidshemsverksamheten vid Porjus skola och Vuollerims centralskola beskrivs i en egen rapport; Regelbunden tillsyn av skolbarnsomsorg.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 3: Måluppfyllelse i årskurs 5 i Vuollerims centralskola och Porjus skola .

	Vuollerims centralskola					Riket
	2005	2006	2007	2008	2009	2009
Andel (%) som nått målen i samtliga ämnen	99	97	92	94	97	.

Källa: Uppgifter från Vuollerims centralskola

	Porjus skola					Riket
	2005	2006	2007	2008	2009	2009
Andel (%) som nått målen i samtliga ämnen	.	.	.	96	100	.

Källa: Uppgifter från Porjus skola

. = Uppgift saknas

.. = Uppgift kan ej visas, då resultatuppgiften baseras på färre än 10 individer

Tabell 4: Resultat för elever i årskurs 9 vid Vuollerims centralskola

	Vuollerims centralskola					Samtliga skolor i kommunen ¹	Kommun-grupp ²	Riket ³
	2005	2006	2007	2008	2009	2009	2009	2009
Genomsnittligt meritvärde	212,3	227,9	191,8	202,4	230,3	206,1	206,6	209,6
Andel (%) som nått målen i samtliga ämnen	69	94	57	82	90	77	79	77
Andel (%) behöriga till nationellt program	85	94	71	94	95	81	89	89

Källa: Skolverkets uppgifter

. = Uppgift saknas

.. = Uppgift kan ej visas, då resultatuppgiften baseras på färre än 10 individer

¹ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommunen

² Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommungruppen

³ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i riket

Tabell 5: Resultat på nationella ämnesprov i årskurs 9 vid Vuollerims centralskola

	Vuollerims centralskola					Samtliga skolor i kommunen ⁴	Kommun-grupp ⁵	Riket ⁶
	2004	2005	2006	2007	2008	2008	2008	2008
Andel (%) elever som uppnått minst Godkänt i:								
Engelska	.	..	..	..	..	97	97	96
Matematik	..	..	..	..	..	84	84	83
Svenska	.	..	..	..	..	99	96	97
Svenska som andraspråk	.	.	.	.	.	.	85	83

Källa: Skolverkets uppgifter

. = Uppgift saknas

.. = Uppgift kan ej visas, då resultatuppgiften baseras på färre än 10 individer

Kommentar och bedömning:

Vuollerims centralskola och Porjus skola genomför de nationella ämnesproven i ämnen svenska och matematik i årskurs 3 samt svenska, engelska och matematik i årskurs 5. Vuollerims centralskola genomför också de nationella ämnesproven i årskurs 9. En sammanställning av skolornas resultat för årskurserna 5 och 9 finns redovisade i respektive skolas kvalitetsredovisning för år 2008.

Porjus skola redovisar en hög måluppfyllelse i alla ämnen de senaste två åren. Uppgifter för måluppfyllelsen i alla ämnen för årskurs 5 finns bara för de två senaste åren. Se även tabell 3.

Vid Vuollerims skola följer rektorn, specialpedagog och lärare upp elevernas kunskapsresultat som bland annat utgör underlag för elevers eventuella stödbehov. Dokumenterade resultat av måluppfyllelsen i årskurs 5 i alla ämnen vid Vuollerims skola finns redovisade i tabell 3. Resultaten visar att måluppfyllelsen har förbättrats de tre senaste åren.

Det genomsnittliga meritvärdet för år 2009 ligger på 230,2 betydligt över rikets nivå som är 209,6. Föregående år låg meritvärdet för skolan under rikets nivå. Meritvärdet i kommunen är 206,1. Andelen behöriga elever till nationellt program och andelen elever som nått målen i alla ämnen ligger också över genomsnittet för riket.

⁴ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommunen⁵ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommungruppen⁶ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i riket

År 2008 är andel elever med högre slutbetyg än provbetyg lägre i Vuollerim, ungefär 19 procent, i jämförelse med genomsnittet för riket som är cirka 25 procent. Denna diskrepans har inte varit föremål för diskussion på skolan.

Skolinspektionen bedömer att skolorna i sitt systematiska kvalitetsarbete ytterligare behöver analysera måluppfyllelsen för att kunna vidta åtgärder.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. ,Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg, ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Enligt 2 kap. 6 § grundskoleförordningen finns för varje ämne en kursplan. I kursplanen anges de mål som undervisningen ska sträva mot, och de mål som eleverna ska ha uppnått efter det femte och det nionde skolåret. I kursplanerna för ämnena matematik, svenska och svenska som andraspråk anges även de mål som eleverna ska ha uppnått i slutet av det tredje skolåret.

Lärarna vid Vuollerims och Porjus skolor håller på att utarbeta skriftliga omdömen i alla ämnen. Skolorna har kommit längst i ämnena svenska, matematik och engelska. Likaså håller bedömningsmatriser på att utarbetas. Enligt intervjuer och dokumentstudier vid de båda skolorna framkommer att lärare med ansvar för yngre elever dokumenterar och följer upp elevernas kunskapsutveckling i förhållande till styrdokumentens krav i ämnena svenska, matematik och engelska. I övriga ämnen är uppföljningen utifrån läroplanens och kursplanernas mål inte lika tydlig. För de äldre eleverna vid Vuollerim skola följer lärarna elevernas kunskapsutveckling utifrån målen i läroplanen och kursplanens mål i alla ämnen.

Skolinspektionen bedömer att alla lärare vid Vuollerims och Porjus skolor i högre utsträckning måste dokumentera, följa upp, utvärdera och analysera varje elevs kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas och läroplanens mål i samtliga ämnen.

6 (17)

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Skolverkets allmänna råd om den individuella utvecklingsplanen anger också att planen sammantaget bör ange vilka kunskaper och förmågor eleven ska utveckla.

Inför höstterminen 2008 trädde nya bestämmelser om individuella utvecklingsplaner i kraft. Bestämmelserna innebär att de individuella utvecklingsplanerna inte längre ska vara enbart framåtsyftande utan också innehålla skriftliga omdömen om elevens kunskaper i varje ämne och varje årskurs och även innehålla eventuella överenskommelser som träffats under utvecklingssamtalet. Den individuella utvecklingsplanen kan även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen. Det är rektorn som beslutar om utformningen av den skriftliga informationen som ska ges i utvecklingsplanen.

Vid Vuollerims och Porjus skolor upprättas individuella utvecklingsplaner (IUP) för varje elev i samband med utvecklingssamtalet. Det pågår ett arbete med att utveckla de skriftliga omdömena på båda skolorna. En av lärarna i Porjus grundskola deltar i ett utvecklingsarbete kring individuella utvecklingsplaner på kommunnivå. Enligt intervjuer har detta arbete bidragit till ökad kunskap om skolans arbete med nationella mål.

De individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av vid Vuollerims skola varierar dock i kvalitet. Det finns planer som inte innehåller framåtsyftande mål kopplade till läroplanen och kursplanerna. Vidare finns det planer som inte beskriver vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

De individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av vid Porjus skola är inte tydligt framåtsyftande och inte alltid kopplade till de nationella målen. Det varierar också på vilket sätt skolans ansvar skrivs fram i utveck-

lingsplanen. Vidare är målen inte alltid kopplade till de nationella målen. Skolinspektionen bedömer att de individuella utvecklingsplanerna på Vuollerims och Porjus skolor behöver förbättras. Planerna ska också innehålla skriftliga omdömen. Mer information finns i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2009:16) om den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning och betygssättning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. Som tidigare nämnts, se bedömningspunkt 1.2.1, behövs åtgärder för att säkerställa att lärarna gör bedömningar av elevernas kunskaper i samtliga ämnen som utgår från de nationella målen i grundskolans kursplaner i årskurserna 3 och 5.

1.3.3 Betyg sätts och utfärdas, skriftliga bedömningar ges och betygskatalog förs enligt grundskoleförordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

8 (17)

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2.2 Kunskaper framgår att läraren ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Vidare framgår enligt Lpo 94, 2.5 Övergång och samverkan att samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem ska utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. För att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv ska skolan också sträva efter att nå ett förtroendefullt samarbete med förskolan samt med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Samarbetet ska utgå från de nationella och lokala mål och riktlinjer som gäller för respektive verksamhet.

I intervjuer framkommer att Porjus skola anser sig ha ett bra samarbete med Östra skolan i centrala Jokkmokk, den skola där eleverna börjar i årskurs 6. Enligt intervjuer fungerar också övergången mellan skolorna på ett bra sätt. Personalen förbereder eleverna inför skolbytet, genom att eleverna exempelvis deltar på friluftsdagar tillsammans med elever från Östra skolan. Elever både från Porjus och Vuollerims skolor brukar också delta i kommungemensamma aktiviteter som den årliga lägerresan till Kvikkjokk.

Vid Porjus skola finns ett dagligt samarbete mellan skolans olika verksamheter. Arbetsorganisationen är flexibel och lösningsinriktad för att svara upp mot aktuella barngrupper och behov. Vid intervjuer framkommer dock att den pedagogiska personalen anser sig ha begränsade möjligheter att tillsammans träffas för att planera verksamheten och för att diskutera exempelvis pedagogiska frågor initierade av skolans rektor.

Skolinspektionen bedömer att Porjus skola behöver utveckla samarbetsformer kring pedagogiska frågor som rör förskoleklass, skola och fritidshem.

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Av 5 kap. 1 § grundskoleförordningen framgår att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Av 5 kap. 4 § grundskoleförordningen framgår att en elev ska ges stödundervisning, om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de mål som minst ska ha uppnåtts vid slutet av det tredje, det femte och det nionde skolåret eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd. Stödundervisning kan anordnas antingen i stället för utbildning enligt timplanen eller som ett komplement till sådan utbildning. Enligt skollag och grundskoleförordning är elevens rätt till särskilt stöd inte begränsat till vissa ämnen utan gäller alla ämnen.

I kommunen finns en arbetsgång i arbetet med elever i behov av särskilt stöd. När elever vid Vuollerims skola är i behov av särskilt stöd är det i första hand mentorn eller läraren i ämnet som ger stöd. Om detta inte hjälper tas ärendet upp i arbetslaget. Därefter hanteras det i skolans elevhälsoteam som består av rektor, specialpedagog, kurator och skolsköterska. Här tas beslut om vidare åtgärder. Det stöd som ges av specialpedagog ges företrädesvis till elever i de lägre åldrarna. Stödet ges framför allt i ämnena svenska och matematik. För elever i de högre åldrarna är det specialpedagogiska stödet enligt intervjuer inte i paritet med behovet. Det framkommer också vid intervjuer att någon regelbunden uppföljning och utvärdering av skolans samlade stödinsatser inte görs. Om en elev vid Porjus skola är i behov av särskilt stöd tar klasslärare kontakt med skolans specialpedagog. Om detta stöd inte är tillräckligt kontaktas rektorn

och där bestäms om andra åtgärder behöver vidtas. Stöd ges främst i ämnena svenska och matematik. Vid intervjuer framkommer att lärarna inte har några regelbundna möten tillsammans med elevhälsans personal och skolans rektor där de kan diskutera elevers behov av särskilt stöd. Vidare framgår i intervjuer att uppföljning och utvärdering av de stödinsatser som ges på individ- och skolenivå är begränsade.

Skolinspektionen bedömer att Vuollerims skola måste se till att alla elever får det stöd de har rätt till. För att kunna säkerställa att resurser används på ett sådant sätt att det kommer alla elever tillgodo behöver skolorna dokumentera, följa upp, utvärdera och analysera det stöd som ges. Skolorna måste också se till att särskilt stöd ges i alla ämnen.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Av 5 kap. 1 § grundskoleförordningen framgår att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas.

Vid Vuollerims skola utarbetas åtgärdsprogram för elever som riskerar att inte nå målen. Åtgärdsprogram utarbetas också om elever inte klarar målen i de nationella ämnesproven. Av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av varierar kvaliteten. I en typ av åtgärdsprogram framgår hur behoven ska tillgodoses på individ- grupp- och organisationsnivå. Det framgår också när åtgärderna ska följas upp eller utvärderas, dock inte på vilket sätt de ska utvärderas. I en annan typ av åtgärdsprogram är det svårt att utläsa om målen på kortare och längre sikt relaterar till läroplanens och kursplanernas mål. Likaså hur behoven ska tillgodoses på individ- grupp- och organisationsnivå och när och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Ibland sammanblandas också mål och metoder vilket leder till att åtgärdsprogrammen blir svåra att utvärdera.

Av det åtgärdsprogram vid Porjus som Skolinspektionen tagit del av framgår inte när och hur åtgärderna ska utvärderas. Vidare framgår att målen huvudsakligen utformas som insatser och därmed kan bli svåra att utvärdera. Lärare uttrycker också behov av handledning i arbetet med att utarbeta åtgärdsprogram. Skolinspektionen bedömer att skolornas åtgärdsprogram behöver förbättras. För stöd i utformningen av åtgärdsprogram se Skolverkets allmänna råd för arbetet med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Den likabehandlingsplan som Skolinspektionen granskat har Vuollerims centralskola och Porjus skola utarbetat utifrån kraven i lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling. Denna lag har upphört och från och med den 1 januari 2009 regleras skyldigheten att utarbeta årliga planer mot kränkande behandling och diskriminering i 14 a kap. skollagen samt i diskrimineringslagen. Kravet har skärpts genom att numera ska planerna upprättas årligen, inte bara följas upp och ses över. Planerna ska således, utifrån en aktuell kartläggning av verksamheterna, upprättas årligen.

Skolinspektionen utövar tillsyn av att skolan följer bestämmelserna i skollagen. Diskrimineringsombudsmannen har tillsyn över diskrimineringslagen.

Tillsynen visar att Vuollerims och Porjus skolor inte har upprättat årliga planer mot kränkande behandling i enlighet med kraven i skollagen. Detta måste åtgärdas. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att planerna utgår från en aktuell kartläggning.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
I bilaga 3 till skollagen finns föreskrifter om utbildningens omfattning i grundskolan (timplan). Enligt kvalitetsredovisningen för Vuollerims skola år 2008 genomför skolan i hög grad ämnesövergripande undervisning. Det ämnesövergripande arbetet sker i form av olika teman men också integrerat och som en planerad del av undervisningen. Enligt intervjuer och dokument som Skolinspektionen tagit del av framgår inte hur mycket tid eller vilka mål som tas från varje ämne. Det gäller såväl de yngre som de äldre åldrarna. Det framgår inte heller tydligt från vilka ämnen de redovisade betygskriterierna utgår från. Skolan har, vilket intervjuer och dokumentstudier bekräftar, inte någon systematik för uppföljning av elevernas garanterade undervisningstid. Detta kan medföra att det finns ämnen som genomförs i mindre omfattning och därmed begränsar elevernas möjlighet att uppnå målen i vissa ämnen. I det sammanhanget vill Skolinspektionen framhålla att i ämnet religionskunskap är det endast 82 procent av eleverna som uppnår målen och att det genomsnittliga meritvärdet för skolan år 2008 ligger under det genomsnittliga värdet för riket. Det framkommer vidare att det inte görs någon systematisk utvärdering av det ämnesövergripande arbetssättet. Skolinspektionen bedömer att skolan måste säkerställa att eleverna får den garanterade undervisningstid de har rätt till. Likaså att skolan följer upp och utvärderar det ämnesövergripande arbetssättet. Enligt läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, har rektorn ett särskilt ansvar för att skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, t.ex. bibliotek, datorer och andra hjälpmedel. Enligt 3 kap.13§ i skollagen ska kommunen se till att skolpliktiga elever i dess grundskola fullgör sin skolgång. När eleverna vid Vuollerims skola exempelvis har tematiskt arbete ges möjlighet att under vissa lektioner arbeta hemma. En orsak som anges är att skolan inte har tillräckligt med datorer. Eftersom elever ibland har lämnat skolans lokaler

för att genomföra skolarbete är det viktigt att framhålla att det är skolan som har ansvaret för tillsynen av eleverna under den tid som de deltar i skolpliktig utbildning.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste säkerställa tillsynen över elevernas skolgång. Skolinspektionen bedömer också att det är rektorns uppdrag att se till att skolans elever får tillgång till datorer.

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Av 2 kap 19 § grundskoleförordningen framgår att i timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen.

Enligt timplanen för Porjus skola ska elevens val ges i årskurserna 4 och 5. Vid intervjuer framkommer att elevens val inte finns att tillgå vid skolan.

Skolinspektionen bedömer att Porjus skola måste se till att elevens val erbjuds alla elever enligt förordningens krav.

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Av 2 kap. 15 § grundskoleförordningen framgår att undervisning i svenska som andraspråk ska om det behövs anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål, elever som har svenska som modersmål och som har tagits sin från skolor i utlandet, och invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en eller båda vårdnadshavarna. Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas för en elev.

Vid Vuollerims skola finns, enligt intervjuer, ett stort behov av undervisning i ämnet svenska som andraspråk. Skolinspektionen uppfattar att undervisningen i svenska som andraspråk främst följer kursplanen i svenska och i vissa delar kursplanen i svenska som andraspråk. Skolinspektionen vill påtala att ämnet svenska som andraspråk har en egen kursplan och ska erbjudas istället för svenska till de elever som behöver det.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i svenska som andraspråk måste anordnas i enlighet med författningarna.

14 (17)

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning**Bedömningspunkter****3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar**Bedömningspunkter****3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 2 kap. 2 § skollagen ska det för ledningen av utbildningen i skolorna finnas rektorer. Rektorn ska hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Det åligger rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, framgår att som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen.

Tillsynen visar att rektorn i Vuollerims och Porjus skolor är förtrogen med verksamheterna. Rektorn driver bland annat arbetet med pedagogiskt entreprenörs-

kap och utvecklingen av de individuella utvecklingsplanerna. Vid tillsynen framkommer dock att uppföljningen av både kunskapsresultat och resultat av arbetet med särskilt stöd på skolnivå endast i liten omfattning dokumenteras och analyseras. Detta leder till att resultaten inte alltid är kända och på ett tydligt sätt kan bidra till utveckling av verksamheterna.

Jokkmokks kommun har satsat på kompetensutveckling i kunskap och bedömning. I de olika arbetslagen i Vuollerim sker fortlöpande diskussioner. Däremot är diskussionen kring bland annat likvärdighet i bedömning och betygssättning inte lika tydlig på skolnivå och mellan skolorna i kommunen i ett 6–16-års perspektiv. Förutsättningar finns dock via de regelbundna träffar som lärarna på skolan i Vuollerim har. Avseende pedagogisk samverkan mellan personal vid Porjus grundskola se punkten 1.4.4.

Skolinspektionen bedömer att rektorn, inom ramen för kvalitetsarbetet, behöver ta ett tydligare pedagogiskt ledningsansvar, så att skolornas resultat dokumenteras, följs upp, utvärderas och analyseras i relation till de nationella målen. Likaså att den arena som finns i högre utsträckning används till att bland annat diskutera likvärdighet i bedömning och betygssättning i ett 6–16-års perspektiv.

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bl.a. följande. Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Vidare framgår av Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, att rektorn ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen. Rektorn har ansvaret för skolans resultat. Arbetslagen på de två skolorna genomför två gånger per år utvärderingar utifrån barn- och utbildningsnämndens prioriterade mål och skolornas lokala arbetsplaner. Dessa sammanställs av rektorn, en för varje skola. Lärarna vid Vuollerims och Porjus skolor dokumenterar elevernas kunskapsresultat för att ha som underlag vid utvecklingssamtalen. För de yngre eleverna bedöms elevernas kunskapsutveckling främst i ämnena svenska, matematik och engelska utifrån målen i kursplanerna och läroplanen. I övriga ämnen är detta inte lika tydligt. Resultaten av de nationella ämnesproven i årskurs 5 redovisas i skolornas kvalitetsredovisningar. På individnivå följer specialpedagoger elever i behov av särskilt stöd. Dessa dokumentationer utgör till viss del underlag för skolans kvalitetsarbete. Det finns däremot inte någon systematik på skolnivå för att dokumentera, följa upp, utvärdera och analysera kunskapsresultaten. Inte heller arbetet med särskilt stöd eller, för Vuollerim, det ämnesövergripande arbetssättet. Skolinspektionen bedömer att skolorna behöver förbättra sitt kvalitetsarbete för att bättre kunna vidta lämpliga åtgärder för högre måluppfyllelse. Exempelvis behöver skolorna bättre dokumentera, följa upp och utvärdera utifrån målen i kursplanerna och läroplanen i alla ämnen.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Enligt 3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i

vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningarna ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. Arbetet med kvalitetsredovisningen ska främja kvalitetsarbetet och den skriftliga kvalitetsredovisningen ska vara ett verktyg för att regelbundet stämna av hur långt verksamheten kommit i det löpande kvalitetsarbetet.

Kvalitetsredovisningarna vid Vuollerims och Porjus skolor uppfyller till stora delar kraven i förordningen. De har en bra struktur och de flesta mål som finns beskrivna utgår från läroplanen. Redovisningen följer Skolverkets indikatorer för kvalitetsarbete. Det är dock svårt att urskilja en bedömning av förskoleklassens måluppfyllelse vid skolorna.

Skolinspektionen bedömer att Vuollerims och Porjus skolor måste upprätta kvalitetsredovisningar som till alla delar uppfyller förordningens krav. Stöd för hur kvalitetsredovisningar kan upprättas finns i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning. Enligt 3 a § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplaner och planer mot kränkande behandling redovisas i kvalitetsredovisningen. Ändringen trädde i kraft den 1 januari 2009 och ska tillämpas första gången för kvalitetsredovisningar som avser 2009.

2009-12-03 Umeå

Ewa Lindberg

Anna Davis